

IV.
Odpowiedzialność
za siebie
i relacja z bliźnim

28. Życie ludzkie darem i zadaniem od Boga (V przykazanie)

Piąte przykazanie Boże przypomina wszystkim o wartości ludzkiego życia. Jest ono umieszczone w Dekalogu jako kolejne, po przykazaniach nakazujących oddawanie czci rodzicom, czyli osobom, dzięki którym Pan Bóg obdarza życiem następne pokolenia. W tekście Starego Testamentu brzmi bardzo jasno i zwięźle, prawie tak samo, jak uczymy się go na pamięć:

5. Nie będziesz zabijał. (Wj 20, 13)

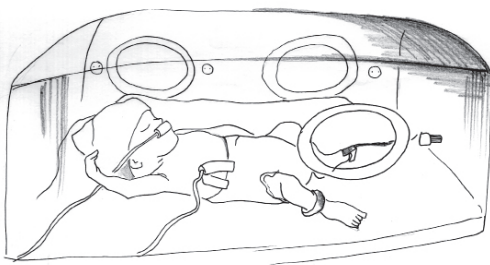

Przykazanie V nakazuje: Strzeż życie, które jest największym dobrem, jakie człowiek posiada od chwili poczęcia do naturalnej śmierci. Jest ono święte, ponieważ każdy człowiek jest chciany ze względu na niego samego. Jego godność ma swój początek w stworzeniu na obraz i podobieństwo samego Boga. Dzięki nieśmiertelnej duszy każdy człowiek jest powołany do życia wiecznego. Z tego powodu należy chronić zarówno życie i zdrowie ciała, jak i duszy, swoje własne oraz wszystkich innych ludzi.

Życie i zdrowie jest wyjątkowym darem Bożym. Powołując ludzi do istnienia, Pan Bóg stworzył ich do życia, a nie do śmierci, która jest skutkiem grzechu pierworodnego. Z tego powodu w każdym człowieku jest tak wielkie pragnienie życia. To żyjący i święty Bóg nieustannie obdarza ludzi ziemskim życiem, a prowadząc do życia wiecznego, podtrzymuje je w nich. Tylko On jest Panem życia i tylko On może zdecydować, kiedy rozpocznie się, a kiedy kończy ziemskie życie człowieka.

(...) w Jego ręku – tchnienie życia i dusza każdego człowieka (Hi 12,10). Człowiek nie jest więc panem życia i nie może go ani sobie, ani komukolwiek z bliźnich dać lub odbierać. Jest zobowiązany ratować każde życie i zdrowie oraz bronić życia niewinnych osób. Umożliwia to jedynie cywilizacja miłości, o której nauczał św. Jan Paweł II. Jej podstawą jest prawo każdego człowieka do godnego życia w pokoju oraz rozwijania otrzymanych od Boga talentów, aby służyć nimi ludziom. Warunkiem tego jest respektowanie wolności każdego człowieka. Pan Bóg pragnie, aby wszyscy ludzie mogli żyć w wolności, której początkiem jest wzajemny szacunek i wzajemna miłość.

Ku wolności wyswobodził nas Chrystus. A zatem trwajcie w niej i nie poddawajcie się na nowo pod jarzmo niewoli! (Ga 5,1)

28. Życie ludzkie darem i zadaniem od Boga (V przykazanie)

Podstawą naszego życia jest miłość, ponieważ jesteśmy stworzeni z miłości. Wartość każdego życia znają jedynie ludzie, którzy starają się kochać bliźnich i żyć w przyjaźni z Panem Bogiem. Bez miłości człowiek nie może istnieć, a jego życie traci sens. Jest pozbawione szczęścia i radości.

*Życie jest szansą, schwyć ją.
Życie jest pięknem, podziwiaj je.
Życie jest radością, próbuj ją.
Życie jest snem, uczynj je prawdą.
Życie jest wyzwaniem, zmierz się z nim.
Życie jest obowiązkiem, wypełnij go.
Życie jest grą, zagraj w nią.
Życie jest cenne, doceń je.
Życie jest bogactwem, strzeż go.
Życie jest miłością, ciesz się nią.
Życie jest tajemnicą, odkryj ją.
Życie jest obietnicą, spełnij ją.
Życie jest smutkiem, pokonaj go.
Życie jest hymnem, wyśpiewaj go.
Życie jest walką, podejmij ją.
Życie jest tragedią, pojmij ją.
Życie jest przygodą, rzuć się w nią.
Życie jest szczęściem, zasłuż na nie.
Życie jest życiem, obroń je.   św. Matka Teresa z Kalkuty*

i

Embrion – osoba ludzka w łonie matki we wczesnym etapie rozwoju.

Pogarda – niechęć okazywana drugiej osobie i brak szacunku, które łączą się z poczuciem własnej wyższości.

Ekskomunika – kara kościelna polegająca na wykluczeniu z życia Kościoła.

W 1952 roku Matka Teresa otworzyła w Kalkucie swój pierwszy dom dla umierających, który nazwała Domem Czystego Serca. Ludzie otrzymywali w nim pomoc medyczną i mogli godnie umrzeć. Muzułmanom czytano Koran, Hindusom przynoszono wodę z Gangesu, a katolikom udzielano sakramentu namaszczenia chorych.

Śmierć to wyjątkowy moment naszego życia. To nasze narodziny do wieczności. Przygotowujemy się do nich każdego dnia i tylko Pan Bóg wie, ile czasu nam potrzeba. Trzeba postarać się o to, aby każdy stary i chory człowiek mógł w odpowiedniej chwili przyjąć sakramenty, przygotowujące go na spotkanie z Bogiem. Wszystkich konających należy otoczyć szczególną troską, aby otoczeni miłością bliskich, mogli w pokoju odejść przed oblicze Pana Boga.

Grzechem przeciwko życiu jest: zabójstwo, narażanie bez powodu na niebezpieczeństwo, szkodzenie na zdrowiu, eutanazja, zabicie dziecka w łonie matki, eksperymentowanie na embrionach, samobójstwo.

Zabójstwo polega na zamierzonym odebraniu życia drugiemu człowiekowi. Jest to grzech wołający o pomstę do nieba, któremu podlega osoba dopuszczająca się czynu oraz wszystkie osoby współdziałające. Ponieważ życie jest największym dobrem, które posiadamy, dlatego zawsze mamy prawo do jego obrony. Możemy bronić swojego i cudzego życia, nawet odbierając życie innym ludziom – złoczyńcom i napastnikom. W ten sposób możemy postąpić tylko w ostateczności, gdy zawiodły inne środki obrony. W czasie wojny możemy również bronić przed napastnikami swoją Ojczyznę. Obrona jednak nigdy nie może się łączyć z nienawiścią lub z chęcią zemsty, ponieważ Pan Jezus nakazał miłować nawet nieprzyjaciół (Mt 5,44). Nie należy również wykonywać, ani zgadzać się na wykonanie kary śmierci. „W dzisiejszych czasach kara śmierci jest nie do przyjęcia, niezależnie od tego, jak poważna byłaby zbrodnia osoby skazanej”. (Papież Franciszek)

Narażanie bez powodu na niebezpieczeństwo to działanie, które może doprowadzić do śmierci własnej lub innych ludzi.

Szkodzenie na zdrowiu polega na podejmowaniu działań, które mogą spowodować utratę zdrowia własnego lub innego człowieka.

Eutanazja to odbieranie życia człowiekowi z powodu cierpienia, które sprawia mu choroba lub starość.

Zabicie dziecka w łonie matki (aborcja) to odebranie życia dziecku przed jego urodzeniem. Dziecko rozwija się w ciele matki, ale nie jest częścią jej organizmu. Jest odrębną osobą, która pochodzi nie tylko od rodziców, ale również od Boga, dającego nowemu człowiekowi nieśmiertelną duszę.

Eksperymenty na embrionach, które nie mają charakteru leczenia, są niedopuszczalne, ponieważ poniżają godność osoby i zagrażają jej życiu.

Samobójstwo polega na odebraniu sobie życia. Jest to grzech ciężki. Często jednak ludzie popełniają go w stanie, który zmniejsza ich winę. Kościół nie traci nadziei, że miłosierny Pan Bóg da również tym ludziom możliwość okazania szczerego żalu, aby mogli dostąpić zbawienia. Modli się za nich i poleca w modlitwie ludzi, którzy mogą targnąć się na swoje życie.

Każdy z nas powinien być wrażliwy na to, co dzieje się z innymi ludźmi. Czasami zwyczajny uśmiech, życzliwe słowo, serdeczny uścisk i udzielona pomoc dają nadzieję, przywracają wiarę w sens życia i ratują drugiego człowieka od targnięcia się na swoje życie.

29. Życie i zdrowie ciała (V przykazanie)

Na pytanie: **Czy chcesz żyć, mając zdrowie, piękne i silne ciało**, wielu ludzi natychmiast odpowie twierdząco – TAK. Pewnie taka sama jest również twoja odpowiedź. Tego dobra i piękna strzeże V przykazanie Boże.

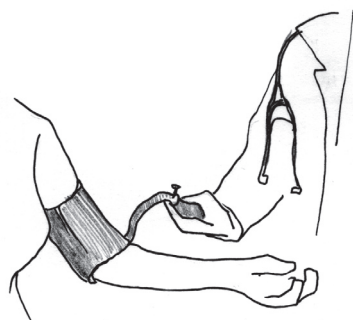
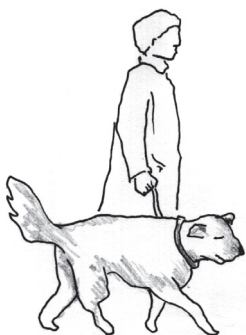
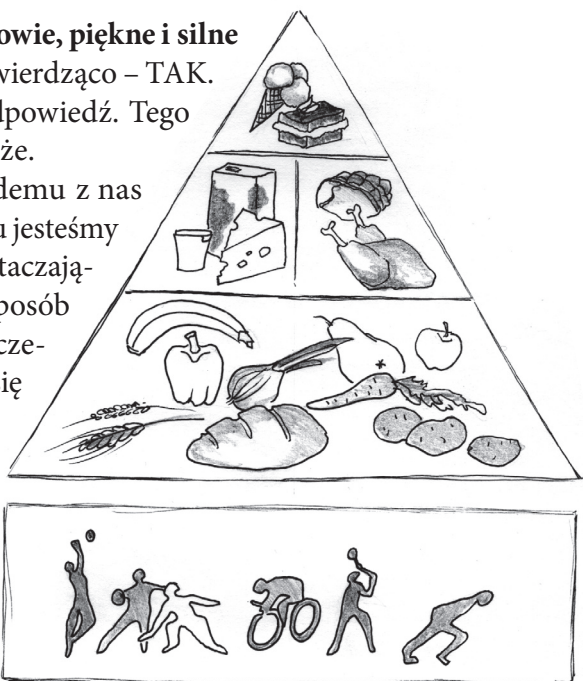
Poprzez rodziców Pan Bóg dał każdemu z nas ciało – element materialny, dzięki któremu jesteśmy podobni do innych stworzeń. Widzimy otaczający nas świat, poruszamy się w nim, w sposób fizyczny i materialny odbieramy całą doczesną rzeczywistość oraz porozumiewamy się z innymi ludźmi.

Pan Bóg w piątym przykazaniu zwraca ludziom uwagę na to, jak ważną funkcję pełni ciało w ich życiu. Należy o nie nieustannie dbać, ponieważ umożliwi harmonijny rozwój całego naszego życia. W szczególności mamy obowiązek dostarczyć ciału potrzebnej ilości wartościowego pokarmu, zadbać o ubranie, odpowiednie mieszkanie, dostateczną ilość snu, zabezpieczyć je przed chorobami i przestrzegać zasad higieny. Należy również

zadbać o wystarczającą ilość ruchu. Można uprawiać różne dyscypliny sportowe, które wzmacniają siły i zdrowie.

Nasze starania zawsze jednak powinny kierować się umiarem i rozsądkiem, w którym będziemy pamiętać również o potrzebach innych ludzi i całej wspólnoty, w której żyjemy. Prawdziwa miłość okazywana bliźnim zobowiązuje do nieustannej troski o to, aby osobom, za które jesteśmy odpowiedzialni zapewnić wszystko to, co jest im potrzebne do zachowania zdrowia i wszechstronnego rozwoju.

Jeżeli nasze ciało poprzez różne dolegliwości informuje nas, że jesteśmy chorzy, powinniśmy niezwłocznie udać się do lekarza, aby poprzez podjęcie odpowiedniego leczenia postarać się o przywrócenie naszemu ciału zdrowia. Należy także pamiętać o odpowiednich badaniach profilaktycznych, które umożliwią wczesną diagnozę i leczenie.

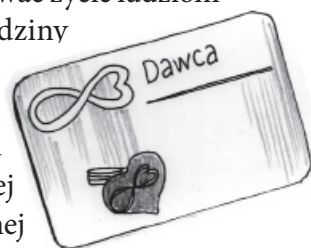

W razie wypadku każdy człowiek powinien wiedzieć, jak wezwać pomoc, a czekając na przyjazd pogotowia, w jaki sposób udzielić poszkodowanym pierwszej pomocy: jak ułożyć nieprzytomnego człowieka w pozycji bocznej ustalonej lub wykonać prawidłowy masaż serca, kiedy przestaje ono bić.

To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowałem. Nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich. (J 15, 12-13)

Można w różny sposób oddać życie za innych ludzi. Tylko w skrajnych przypadkach dochodzi do tego, że człowiek ratując drugiego, musi poświęcić swoje własne życie. Można jednak uratować czyjeś życie, oddając tylko część swojego życia – część samego siebie. Dzieje się tak, gdy człowiek jest dawcą krwi. Może w ten sposób ofiarować chorym bezcenne lekarstwo, którego nie można w żaden sposób wyprodukować – ludzką krew. Jest ona przetaczana ofiarom wypadków i wykorzystywana w czasie operacji. Podobnie dzieje się, jeżeli człowiek zgadza się zostać dawcą szpiku kostnego i w ten sposób uratować życie ludziom chorym na białaczkę – nowotwór krwi. Czasami ktoś z rodziny może stać się nawet dawcą jednej nerki i w ten sposób może uratować bliskiego, u którego obie przestały funkcjonować. Wyrazem miłości bliźniego jest podpisanie oświadczenia woli, zgodnie z którym wyraża się zgodę na to, aby po swojej śmierci lekarze mogli pobrać narządy i przeszczepić je innej chorej osobie.

Grzechem przeciwko życiu i zdrowiu ludzkiego ciała jest niszczenie samego zdrowia, torturowanie, terroryzm, okaleczanie.

Niszczenie zdrowia własnego i innych ludzi polega na uleganiu różnym wadom i skłonnościom, których skutkiem jest utrata zdrowia. Niszczy je brak umiaru w jedzeniu i piciu oraz palenie papierosów. Zażywanie alkoholu może prowadzić do wypadków, których skutkiem jest trwała utrata zdrowia i życia samej osoby pijanej oraz wielu niewinnych ludzi. Grzechem przeciwko temu przykazaniu jest wytwarzanie, sprzedawanie i zażywanie narkotyków. Szczególną

29. Życie i zdrowie ciała (V przykazanie)

---

winę ponoszą w tym względzie osoby, które zachęcają lub zmuszają innych ludzi do picia alkoholu, palenia papierosów oraz zażywania narkotyków. Zdrowie rujnuje również nadmierne szukanie rozrywek, np. nocne oglądanie telewizji, granie na komputerze i słuchanie zbyt głośnej muzyki. Z kolei lenistwo połączone z beczynnością prowadzi do znudzenia, poczucia bezsensowności oraz odbiera szczęście i radość życia. Ludzkie zdrowie ulega również niszczeniu przez uniemożliwianie pracownikom zasłużonego wypoczynku, zlecanie im zajęć niebezpiecznych i przekraczających ich możliwości oraz dawanie niewystarczającego wynagrodzenia.

Torturowanie to świadome zadawanie drugiej osobie cierpienia fizycznego i psychicznego oraz zastraszanie jej.

Terroryzm to użycie przemocy fizycznej wobec niewinnych ludzi, aby zmusić daną społeczność do wypełniania własnych żądań.

Okaleczanie czyli zmienianie wyglądu ciała lub usuwanie jego części jest usprawiedliwione jedynie jako operacja ratująca ludzkie zdrowie i życie. Pomimo istniejącej mody, tatuaże są również uważane za rodzaj okaleczenia, trwale zmieniający wygląd ciała. Kiedyś były znakiem niewolnictwa, ponieważ na ciałach niewolników tatuowano znak ich pana. Po ich wykonaniu również przez dłuższy czas nie można być dawcą krwi ani narządów. Wyjątkiem są chrześcijańskie tatuaże wykonywane w krajach muzułmańskich jako znak przynależności do Chrystusa.

Po śmierci człowieka należy również okazać szacunek jego ciału i w godny sposób pochować. Ludzkie ciało jest bardzo ważne. Patrząc jednak na całkowicie załamanych i zdruzgotanych ludzi, którzy mają zdrowe i silne ciała, człowiek wie, że oprócz niego otrzymał od Boga jeszcze coś innego, coś wyjątkowego, co pozwala mu żyć pełnią życia nawet wtedy, gdy jego ciało choruje lub nie jest w pełni kompletne. Jest to nieśmiertelna dusza.

Wyjątkowym człowiekiem jest Nick Vujicic, który urodził się bez rąk i bez nóg, a jednak uczy innych, czym jest prawdziwe życie. Warto odszukać w Internecie i posłuchać jego wypowiedzi o pokonywaniu swoich słabości i wszelkich ograniczeń (www.youtube.com/watch?v=mX5J-fQgQcOU) lub poczytać jego książki.

.....? *W jaki sposób należy troszczyć się o życie i zdrowie ciała?*

Należy nieustannie troszczyć się o zdrowie własnego ciała, ponieważ umożliwia to harmonijny rozwój całego człowieka. Każdy człowiek powinien od-

29. Życie i zdrowie ciała (V przykazanie)

---

powiednio odżywiać się i ubierać oraz zapewniać swemu ciału wystarczającą ilość snu i ruchu. Konieczne jest również przestrzeganie zasad higieny, aby unikać chorób.

1. *Jakie informacje należy podać, wzywając pogotowie do chorego?*
2. *Ułóż swojego kolegę w pozycji bocznej ustalonej. Powiedz, jak można u poszkodowanego sprawdzić puls i jak należy wykonać masaż serca, jeżeli przestało ono bić.*
3. *Dowiedz się, jaką masz grupę krwi i komu lekarze mogliby ją przetoczyć, gdybyś został dawcą.*
4. *Odszukaj w Internecie i zobacz film pt. z Nickiem Vujicem „Cyrk Motyli”.*
5. *Uzupełnij tabelkę:*

Chroni życie i zdrowie ciała	Niszczy życie i zdrowie ciała

30. Troska o życie i zdrowie duszy (V przykazanie)

Warto zastanowić się, ile czasu w życiu poświęcamy naszemu ciału, aby było piękne i atrakcyjne, a ile życiu naszej duszy, aby była święta.

Na pytanie: **Czy chcesz żyć wiecznie u Pana Boga, mając czystą i świętą duszę nieśmiertelną**, wielu ludzi zareaguje zdziwieniem i wahaniem.

– Ja, święty? To nie dla mnie...

– Życie wieczne? Teraz mam dość biedy z tym na ziemi...

A jaka jest twoja odpowiedź na to pytanie?

Większość ludzi niestety więcej uwagi poświęca życiu i zdrowiu swego ciała, a zapomina o swojej nieśmiertelnej duszy. Może dzieje się tak, bo nie można jej zobaczyć. Nasza dusza pochodzi bezpośrednio od Boga i jest całkowicie zjednoczona z naszym ciałem, tworząc wspólnie z nim jedyną w swoim rodzaju, niepowtarzalną i wyjątkową osobę ludzką stworzoną na Boży obraz i Boże podobieństwo. Dzięki duszy pochodzącej od Boga i należącej do świata duchowego nasze materialne ciało pochodzące od rodziców staje się żywym ciałem ludzkim. Człowiek, jako jedność ducha i materii, jest obdarzony:

- ☑ rozumem, dzięki któremu może myśleć, czyli poznawać Boga, siebie i cały otaczający świat;
- ☑ wolną wolą, dzięki której jest wolny i może decydować, co zrobić;
- ☑ zdolnością do miłości, dzięki której może kochać Boga, drugiego człowieka i siebie samego.

Tak wiele w życiu zależy od dobrego wykorzystania wszystkich darów otrzymanych od Boga. Dusza jest jak forma, która kształtuje ciało, dlatego patrząc na twarz drugiego człowieka, można dostrzec również jego duszę. Odbija się w niej najcenniejszy Boży dar, jakim jest łaska uświęcająca, czyli życie Boże, którym jesteśmy obdarowani w sakramencie chrztu. Jest ona potrzebna do zbawienia, ponieważ daje człowiekowi

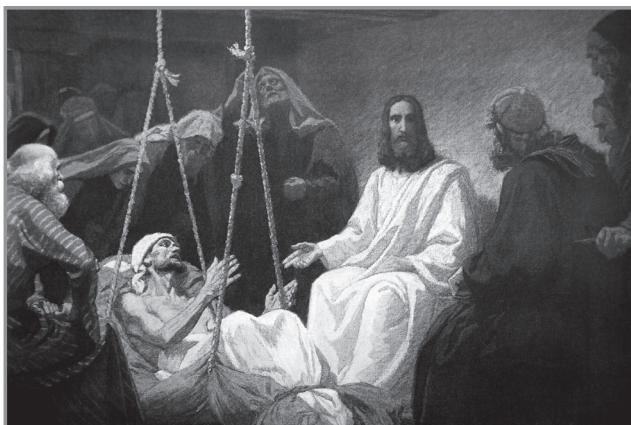
udział w życiu samego Boga. Można zobaczyć ją na twarzy małego dziecka, które jeszcze nigdy świadomie i dobrowolnie nikogo nie skrzywdziło, i na twarzy starszego człowieka, który przez całe życie starał się dobrze wykorzystać wszystkie Boże dary i troszczył się o świętość swojej nieśmiertelnej duszy.

Przykazanie piąte odnosi się zarówno do fizycznego życia ciała, jak i nadprzyrodzonego (pochodzącego od Boga) życia duszy. Wyobraź sobie przez chwilę swoje ciało, któremu przez miesiąc nie dawałbyś nic jeść, nie obmywałbyś go

wodą i nie nawiązywałbyś żadnego kontaktu z drugim człowiekiem. Niewyobrażalny koszmar!

Bardzo często jednak ludzie w ten sposób obchodzą się ze swoją duszą. Nie dają jej pokarmu, nie troszczą się o jej czystość, ani nie starają się o jej więź ze światem duchowym. Dochodzi do tego, że ludzie o zdrowych, silnych ciałach zupełnie załamują się i nie widzą sensu dalszego życia. Dzieje się tak, gdy całkiem zapomnieli o swojej nieśmiertelnej duszy.

Pan Jezus uczy nas, że jednocześnie trzeba troszczyć się o swoją duszę i o swoje ciało. Ludziom, którzy prosili Go o pomoc, przywracał zarówno zdrowie ciała, jak i zdrowie duszy. Do sparaliżowanego człowieka, którego przyjaciele spuścili przez dach, Pan Jezus najpierw zwrócił się słowami: „Synu, od-

puszczają ci się twoje grzechy” (Mk 2, 5), a dopiero później powiedział: „**Wstań, weź swoje łoże i idź do domu!**” (Mk 2, 11). Pokazał w ten sposób swoim uczniom, że w pierwszej kolejności należy się zatroszczyć o życie i zdrowie swojej duszy, a dopiero później o życie i zdrowie ciała.

Troszczymy się o zdrowie i życie naszej duszy, jeżeli rozwijamy w sobie życie Boże, czyli pomnażanie otrzymanej na chrzcie łaski uświęcającej.

Do rozwoju nadprzyrodzonego życia naszej duszy przyczyniają się:

- ☑ wypływające z miłości myśli, słowa i czyny;
- ☑ spotkania z Chrystusem w Najświętszym Sakramencie – przyjmując Go w Komunii Świętej oraz w sakramencie pokuty;
- ☑ odmawiane modlitwy, w których opowiadamy Bogu o naszym życiu i zapraszamy Go do udziału w nim.

W ten sposób troszczymy się o pokarm naszej duszy oraz o więź ze światem duchowym – o udział w życiu samego Boga. Pozostaje jeszcze kwestia troski o czystość duszy, a raczej o jej śmierć lub życie. Nasza dusza jest nieśmiertelna, dlatego nigdy nie przestanie istnieć, ale może utracić nadprzyrodzone życie Boże (łaskę uświęcającą). Doprowadzi do tego każdy grzech ciężki, który nazywamy śmiertelnym, ponieważ jest on dla naszej duszy nadprzyrodzonym

30. Troska o życie i zdrowie duszy (V przykazanie)

---

zabójstwem. Przystaje w nas tętnić życie Boże – nie ma w nas już pochodzącej od Boga miłości, ani nie mamy udziału w Bożym życiu. Z kolei każdy grzech lekki – powszedni nie pozbawia nas całkowicie nadprzyrodzonego życia Bożego, ale osłabia je w nas. Każdy grzech jest dla naszej duszy jak brud, który ją zanieczyszcza. O odpuszczenie grzechów lekkich możemy prosić Boga, przepraszając Go za nie z miłością i szczerze żałując. Aby jednak przywrócić swojej duszy nadprzyrodzone życie, powinniśmy spotkać się z Miłosiernym Chrystusem w sakramencie pokuty. To sakrament uzdrowienia, w którym Pan Jezus uzdrawia naszą duszę i przywraca jej łaskę uświęcającą – udział w życiu samego Boga. Jeżeli człowiek zlekceważy popełniane grzechy ciężkie, może sam doprowadzić do tego, że na całą wieczność utraci życie Boże i skaże się na piekło, czyli istnienie w stanie całkowitego braku Miłości.

Należy również starać się o zdrowe sumienie, aby z właściwą wrażliwością przedstawiało nam nasze postępowanie w codziennym rachunku sumienia.

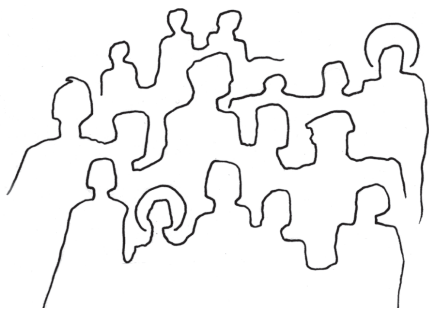
Człowiek powinien starać się nie tylko o życie nadprzyrodzone swojej duszy, ale również innych ludzi. Nikomu nie wolno w innych niszczyć łaski uświęcającej, a dzieje się tak przez popełniane zgorzenie, czyli sprawianie, że inni ludzie stają się gorsi, szczególnie dzieci i młodzież.

Kresem ziemskiego życia jest śmierć. Dusza udając się na spotkanie z Bogiem oddziela się od ciała, z którym połączy się znowu w dniu zmartwychwstania umarłych.

Każdego dnia swojego życia chrześcijanie powinni troszczyć się o własny rozwój duchowy i innych ludzi. Drogą do tego jest budowanie królestwa Bożego poprzez życie radością, pokojem i miłością.

Pan Bóg każdego z nas wzywa: **Bądźcie świętymi, bo Ja jestem święty, Pan, Bóg wasz!** (Kpł 19, 2)

Świętość to sprawa nadprzyrodzonego życia lub śmierci twojej duszy. Nie trać czasu i już dziś postanów zostać świętym człowiekiem.

.....? *W jaki sposób należy troszczyć się o zdrowie i życie duszy?*

Należy rozwijać w sobie życie nadprzyrodzone – łaskę uświęcającą, która jest udziałem w życiu samego Boga. Przyczyniają się do tego wypływające z miłości myśli, słowa i czyny, przystępowanie do sakramentów świętych oraz modlitwa.

30. Troska o życie i zdrowie duszy (V przykazanie)

1. Odszukaj w Piśmie Świętym fragmenty, w których Pan Jezus przestrzega uczniów przed śmiercią duszy i zgorzeniem: Mt 10, 28 i Mt 18,6.
2. Zastanów się nad słowami modlitwy, która pomaga przemieniać swoje życie:

Panie, daj mi siłę, abym zmienił to, co zmienić mogę;
daj mi cierpliwość, abym zniósł to, czego zmienić nie mogę,
i daj mi mądrość, abym odróżnił jedno od drugiego. F. Ch. Oetinger

3. Jakie sprawy w swoim życiu możesz zmienić, a jakie nie? Co to dla ciebie znaczy?
4. Uzupełnij tabelkę:

Chroni nadprzyrodzone życie duszy	Niszczy nadprzyrodzone życie duszy

31. Troska o świat (V przykazanie)

Po zakończeniu dzieła stworzenia Pan Bóg cały świat przekazał ludziom:

„**Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną**”; (...) I stało się tak. A Bóg widział, że wszystko, co uczynił, było bardzo dobre. (Rdz 1, 28-31)

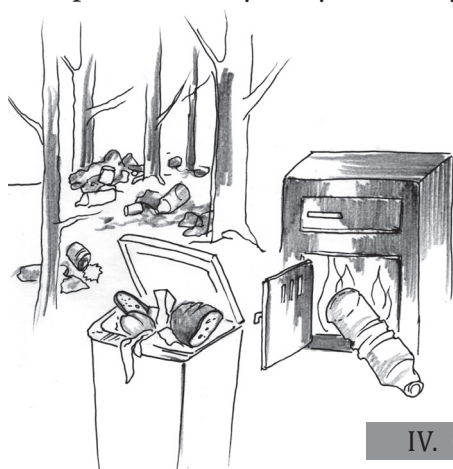
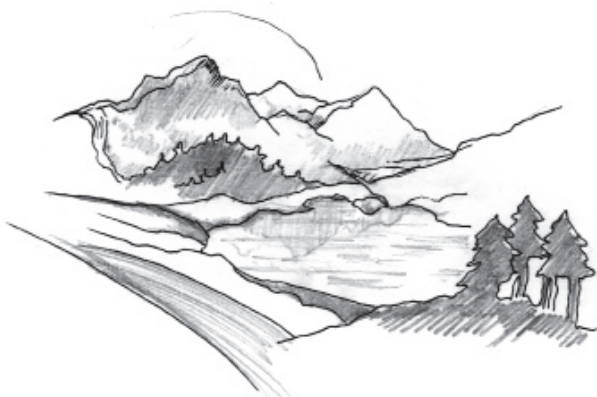
Ziemia stała się dla ludzi pięknym i wartościowym domem, dającym im schronienie i zapewniającym im wystarczającą ilość pokarmu. Ludzie mogli przekształcać ją, budując swoje wioski i miasta, uprawiając pola oraz korzystając ze wszystkich jej bogactw. Pan Bóg, powierzając ludziom świat i przekazując im panowanie nad całym stworzeniem, chciał, aby zatroszczyli się o niego i stali się Bożymi współpracownikami w dziele stworzenia. Przykazanie piąte reguluje także nasz stosunek do świata zwierząt. Hodując zwierzęta należy unikać ich dręczenia i znęcania się nad nimi. Należy zapewnić im odpowiednie warunki.

Bardzo szybko jednak nadmierne pragnienie posiadania różnych bogactw materialnych całkowicie zaślepiło ludzi na piękno i dobro otaczającego ich świata. Zamiast troszczyć się o niego, zaczęli go rabunkowo wykorzystywać. Na ziemi powstały fabryki zatruwające całe otaczające je środowisko. Podobny skutek przyniosła również uprawa roślin z wykorzystaniem nadmiernej ilości szkodliwych środków chemicznych.

Można bezradnie rozłożyć ręce, stwierdzając, że nie mamy na to żadnego wpływu. Jednak każdy człowiek sam decyduje o swoim postępowaniu.

To od nas zależy, czy będziemy nasze śmieci segregować, aby mogły być powtórnie wykorzystane, czy wyrzucimy je do lasu. To od nas zależy, czy będziemy kupować nadmierną ilość pokarmu, a później wyrzucimy do kosza niepotrzebny chleb i inne jedzenie. W końcu, to również od nas zależy, w jaki sposób staramy się ogrzewać nasze domy, czy palimy w piecach plastikowe butelki i inne śmieci zatruwające powietrze, którym oddychamy.

Wszelkie bezmyślne niszczenie przyrody jest naszym grzechem.

Papież Franciszek z troską dostrzega całe niebezpieczeństwo prowadzonej na wielką i małą skalę gospodarki rabunkowej. Píše o niej w encyklice *Laudato si*, która jest poświęcona zadaniu, jakie Pan Bóg dał ludziom, powierzając im panowanie nad światem: „Ludzkość jest jeszcze zdolna do współpracy w budowaniu naszego wspólnego domu. Pragnę wyrazić uznanie, dodać otuchy i podziękować wszystkim, którzy angażują się na rzecz ochrony naszego wspólnego domu (...). Młodzi wymagają od nas zmian. Zastanawiają się, jak to możliwe, że ubiegamy się o budowanie lepszej przyszłości, nie myśląc o kryzysie środowiska i cierpieniach ludzi zepchniętych na margines społeczeństwa”. Encyklika *Laudato si* 13

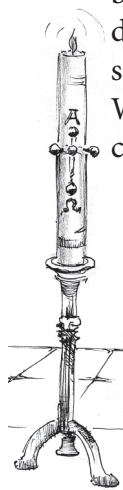
Papież zauważa, że o ziemię muszą wspólnie troszczyć się wszyscy ludzie. Nie traci nadziei, że w przyszłości może być ona nadal dla wszystkich pięknym domem, który zapewnia wystarczającą ilość zdrowego pokarmu, jednak każdy człowiek musi świadomie i nieustannie o to zabiegać.

Nasza troska o świat jest formą oddawania czci i chwały Panu Bogu.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez siostrę naszą, matkę ziemię, która nas żywi i chowa, wydaje różne owoce z barwnymi kwiatami i trawami. Św. Franciszek „Pieśń słoneczna”

Ludziom jest potrzebne każde Boże stworzenie, nawet mała niepozorna pszczoła, której praca przynosi tak wiele dobra. Owady te są jednak jak małe barometry wskazujące stan naszego środowiska. Padają, jeżeli jest w nim zbyt dużo trucizny – nie potrafią w nim żyć. Ich praca jest bardzo ceniona i pszczoły są nawet wspominane w czasie liturgii Wigilii Paschalnej w słowach Orędzia Wielkanocnego: „O, zaiste błogosławiona noc, jedyna, która była godna poznać czas i godzinę zmartwychwstania Chrystusa. (...) W tę noc pełną łaski, przyjmij, Ojczy Świąty, wieczorną ofiarę uwielbienia, którą Ci składa Kościół święty, uroczyście ofiarując przez ręce swoich sług tę świecę, owoc pracy pszczelego roju”. Co stanie się z ludźmi, gdy zabraknie pszczół?

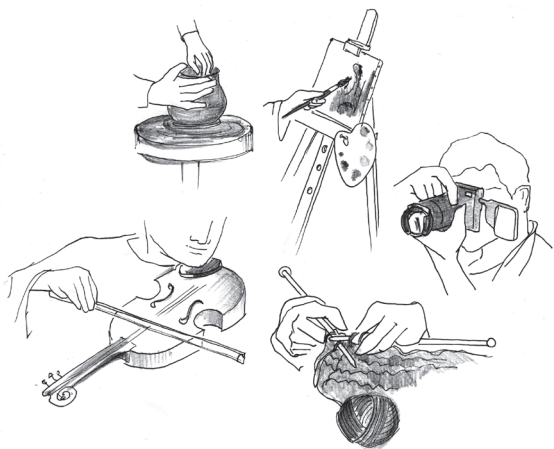
Pan Bóg każdego człowieka obdarzył różnymi talentami. Rozwijając je, możemy aktywnie żyć, a tworząc piękne rzeczy – stać się współ-

31. Troska o świat (V przykazanie)

pracownikami samego Boga. Wymaga to jednak naszej chęci, starania, cierpliwości podjęcia wysiłku pracy. Tylko człowiek o silnej woli potrafi przeprowadzić do końca zadanie, które rozpoczął.

Aby każdy człowiek miał warunki do godnego życia, potrzebna jest również troska o prawdziwy pokój, który daje radość życia. Ma on swój początek w sercu każdego człowieka, który żyje w przyjaźni z Panem Bogiem i stara się panować nad sobą. Pan Bóg wzywa swoje dzieci, aby okazywały sobie wzajemnie dobroć, łagodność, życzliwość i uprzejmość. Dzięki temu mogą wyzwalać innych ludzi z poczucia osamotnienia i usuwać dotykające ich cierpienie, aby z ufnością wierzyli w zwycięstwo dobra.

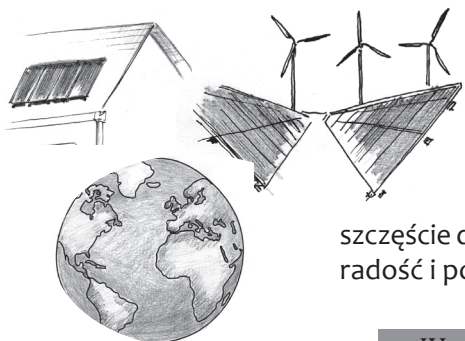

.....? W jaki sposób człowiek powinien troszczyć się o świat?

Człowiek powinien odnosić się z szacunkiem do całej otaczającej go przyrody. Nie może jej bezmyślnie niszczyć, ale z rozsądkiem korzystać z powierzonych przez Pana Boga bogactw. Należy również szanować prawo ludzi do rozwijania swoich talentów i robić wszystko, aby zachować pokój.

1. Odszukaj „Pieśń słoneczną” św. Franciszka i pomódl się wieczorem jej słowami.
2. Zastanów się, jaki pożytek mają ludzie z pracy pszczół. Jakie działania człowieka są szkodliwe dla tych stworzeń? Co można w tym względzie zmienić?
3. Wymień działania, które chronią otaczający nas świat i te, które go niszczą.

Ustrzeż mnie, Panie Jezu, abym nie rujnował, życia, zdrowia i szczęścia braci. Pomagaj mi przezwyciężyć lenistwo i brak zaangażowania. Naucz mnie angażować się wraz z Tobą i całym Kościołem w to, co rozwija człowieka, co przynosi mu szczęście doczesne i wieczne. Spraw, aby wszędzie panowała radość i pokój. Amen.

